

ماندران
دانشکده علوم ریاضی
گروه ریاضی
جهت اخذ مدرک کارشناسی ارشد ریاضی

عنوان:

سه جواب ضعیف برای مسائل دیریکله یمنومی

استاد راهنما:

دکتر قاسم علنیراده افروزی

استاد مشاور:

دکتر سمیه خادملو

نخاست:

طاهره نوروزی قرا

شهریور ۱۳۹۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تقدیم ہے:

پدر و مادر عزیز، ہمسفر مہربانم

قدردانی

من لم یسکر المخلوق، لم یسکر الخالق

سپاس و ثنا یگانه خالق را که ذات وجودم در تالو حضورش نورانی می شود و نگاه خسته ام از جوشش مهرش جان می گیرد. سپاس می گویم او را که یگانه ترین در عظمت، تنهاترین در اوج و پاک ترین در وجود است.

اکنون که به لطف حق تعالی نگارش این پایان نامه به اتمام رسیده، وظیفه خود می دانم مراتب سپاسگزاری خویش را حضور:

• استاد ارجمندم جناب آقای دکتر علیزاده به عنوان استاد راهنما چون چراغی روشنگر راهم بودند و با راهنمایی های ارزشمند خود در انجام هر چه بهتر این پژوهش مرا یاری نمودند،

• سرکار خانم دکتر خادمی به عنوان استاد مشاور،

• کلیه اساتید گروه ریاضی دانشگاه که از محضرشان کسب علم نمودم،

• اساتید بزرگوار آقایان دکتر تقوی و دکتر علیمحمدی که زحمت داوری این پایان نامه را تقبل فرمودند،

• تمامی دوستان عزیزی که با محبت های صادقانه شان همراهم بودند،

اعلام نمایم.

مقدمه

ریاضیات علم نظم است و موضوع آن یافتن، توصیف و درک نظم است که در وضعیت‌های ظاهراً پیچیده نهفته است و ابزارهای اصولی این علم، مفاهیمی هستند که ما را قادر می‌سازند تا این نظم را توصیف کنیم. علم ریاضی، قانونمند کردن تجربیات طبیعی است که در گیاهان و بقیه مخلوقات مشاهده می‌کنیم. گالیله می‌گوید: "جهان هستی همواره در برابر دیدگان حیرت زده انسان گسترده خواهد ماند و انسان هرگز نمی‌تواند آنرا درک کند مگر اینکه زبانی را که این جهان با آن نوشته و توضیح داده شده است یاد بگیرد و حروف آنرا بشناسد. این زبان چیزی جز ریاضیات نیست و این حروف جز مثلث، دایره و سایر اشکال هندسی چیز دیگری نیستند. بدون این زبان انسان حتی یک کلمه از جهان هستی را نخواهد فهمید و همواره گم‌شده‌ای را ماند که در کوچه‌های پر پیچ و خم سرگردان است."

علوم ریاضیات این تجربیات را دسته‌بندی و قانونمند کرده و همچنین توسعه می‌دهند. در میان شاخه‌های مختلف علم ریاضی، آنالیز غیر خطی یکی از مهمترین و شاخص‌ترین آن می‌باشد. موفقیت این رشته به دلیل کاربرد وسیعی است که در علوم مختلف فیزیک، مهندسی مکانیک، کوانتوم، فرآیندهای شیمیایی و اقتصاد دارد. در واقع در مدل‌بندی بسیاری از پدیده‌های طبیعی، به نحوی به یک معادله دیفرانسیل جزئی بر می‌خوریم.

چکیده

در فصل اول این پایان نامه، مفاهیم و تعاریف اولیه مورد نیاز را بیان نموده ایم. در فصل دوم قضایای سه نقطه بحرانی و ساختاری از مجموعه بحرانی ارائه شد که در فصل های بعدی کاربرد های آن را برای وجود جواب برای مسائل مقدار مرزی بررسی کردیم. سپس وجود سه جواب ضعیف را برای مسئله دیریکله بیضوی زیر

$$\begin{cases} -\Delta u = \lambda f(x, u) & \text{in } \Omega \\ u = 0 & \text{on } \partial\Omega \end{cases}$$

جایی که Ω زیر مجموعه باز، کراندار و ناتهی از فضای اقلیدسی $(R^N, |\cdot|)$ ، $N \geq 3$ ، با مرز از رده C^1 ، λ یک پارامتر مثبت و $f : \Omega \times R \rightarrow R$ یک تابع است، را ثابت می کنیم. در خاتمه، وجود حداقل سه جواب ضعیف را برای دستگاه مقدار مرزی زیر به اثبات می

رسانیم:

$$\begin{cases} -\Delta_p u + a(x)|u|^{p-2}u = \lambda F_u(x, u, v) & \text{in } \Omega, \\ -\Delta_q v + b(x)|v|^{q-2}v = \lambda F_v(x, u, v) & \text{in } \Omega, \\ u = v = 0 & \text{on } \partial\Omega \end{cases}$$

جایی که $\Omega \subset R^N$ ، $(N \geq 1)$ یک مجموعه باز، کراندار و ناتهی با مرز هموار $\partial\Omega$ ، $p, q > N$ و $F : \Omega \times R^2 \rightarrow R$ یک تابع است به طوری که $F(\cdot, t_1, t_2)$ در $\bar{\Omega}$ برای هر $(t_1, t_2) \in R^2$ پیوسته است و $F(x, \cdot, \cdot)$ در R^2 برای هر $x \in \Omega$ از رده C^1 است، و F_s نشان دهنده مشتق جزئی F نسبت به s است.

$\Delta_s u = \text{div}(|\nabla u|^{s-2} \nabla u)$ عملگر s لاپلاسین است، $a, b \in L^\infty(\Omega)$ با $\text{ess inf}_\Omega a \geq 0$ و $\text{ess inf}_\Omega b \geq 0$ ، λ یک پارامتر مثبت است.

کلمات کلیدی: نقاط بحرانی، روش تغییراتی، مسئله دیریکله، سه جواب ضعیف.

فهرست مطالب

۱	تعاریف، مفاهیم و قضایای مقدماتی	۱
۲	۱.۱ پیشگفتار	۲
۷	۲.۱ فضاهاى باناخ و هیلبرت	۷
۹	۳.۱ عملگرهای خطی	۹
۱۴	۴.۱ عملگرهای بیضوی	۱۴
۲۰	۵.۱ فضاهاى سوبولف	۲۰
۲۷	۶.۱ توپولوژی	۲۷
۲۸	۲ قضیه سه نقطه بحرانی	۲۸
۲۹	۱.۲ مقدمه	۲۹
۲۹	۲.۲ قراردادها	۲۹
۳۱	۳.۲ ساختار مجموعه بحرانی	۳۱
۳۵	۴.۲ نتایج اصلی	۳۵
۴۲	۳ سه جواب ضعیف برای مسائل دیریکله بیضوی	۴۲
۴۳	۱.۳ مقدمه	۴۳
۴۳	۲.۳ قراردادها	۴۳

۴۷	نتیجه اصلی	۳.۳
۵۴	جوابهای چند گانه برای رده ای از دستگاه های دیریکله بیضوی شبه خطی	۴
۵۵	مقدمه	۱.۴
۵۵	قراردادها	۲.۴
۵۸	نتایج اصلی	۳.۴
۶۸	واژه نامه فارسی به انگلیسی	۵
۷۵	کتاب نامه	
۷۹	چکیده انگلیسی	

فصل ۱

تعاریف، مفاهیم و قضایای مقدماتی

۱.۱ پیشگفتار

در این فصل مفاهیم پایه مورد نیاز را بیان نموده و در ادامه مروری گذرا بر فضاهاى باناخ، هیلبرت، L^p و سوبولف و قضایای مرتبط به آنها خواهیم داشت. شایان ذکر است تمامی مطالب این فصل از کتب و مقالات معتبر گردآوری شده است.

تعریف ۱.۱.۱ (دامنه):

فرض کنید R^n یک فضای اقلیدسی n - بعدی با نقاط $x = (x_1, \dots, x_n)$ که $x_i \in R$ و $\|x\|^2 = \sum_{i=1}^n x_i^2$ باشد. در این صورت $\Omega \subset R^n$ را یک دامنه گوییم هرگاه باز و همبند باشد.

تعریف ۱.۲.۱

مجموعه همه توابع پیوسته روی Ω را با $C(\Omega)$ نشان می دهیم. برای $k \in N$ ، $C^k(\Omega)$ مجموعه توابعی هستند که همه مشتقات تا مرتبه k - ام آنها روی Ω پیوسته است. $C^\infty(\Omega)$ کلاس همه توابعی است که برای هر عدد طبیعی k متعلق به $C^k(\Omega)$ باشد. به همین ترتیب توابع را C^k - تکه ای نامیم هرگاه این توابع تا k مرتبه مشتق پذیر بوده و مشتق k ام آن حداکثر در تعداد متناهی نقطه ناپیوسته باشد.

تعریف ۱.۳.۱

محمل یک تابع پیوسته f روی R^N به صورت زیر تعریف می شود:

$$\text{Supp } f = \overline{\{x \in R^N : f(x) \neq 0\}} = K$$

یعنی برای هر $x \in R^N$ ، اگر $x \notin K$ آنگاه $f(x) = 0$. همانطور که می دانیم (طبق قضیه هایینه - برل) مجموعه های بسته و کراندار در R^N فشرده می باشند، بنابراین اگر محمل f کراندار باشد گوییم f دارای محمل فشرده است. فضای همه توابع پیوسته f که محمل فشرده دارند را با $C_c(R^N)$ نمایش می دهیم. مشابهاً $C_c(\Omega)$ نشان دهنده توابع پیوسته روی

Ω می باشد که محمل آنها یک زیرمجموعه فشرده از Ω است. همچنین $C^k(\Omega)$ نیز به طریق مشابه قابل تعریف است.

تعریف ۱.۴.۱ (تابع آزمون [۱۵]):

تابع f ، تعریف شده روی مجموعه باز غیرتهی $\Omega \subset R^n$ را یک تابع آزمون نامند، هرگاه $f \in C^\infty(\Omega)$ و یک مجموعه فشرده مانند $K \subset \Omega$ ، موجود باشد به طوری که محمل f در K قرار داشته باشد. مجموعه این توابع را با $C_c^\infty(\Omega)$ نشان می دهیم.

تعریف ۱.۵.۱ (مجموعه و توابع اندازه پذیر [۲۳]):

فرض کنیم Ω یک دامنه کراندار در R^n و μ اندازه لبگ در R^n باشد. مجموعه هایی را که روی آنها μ خوش تعریف است را مجموعه های اندازه پذیر گوئیم. تابع f را که برای آنها مجموعه $\{x \in R^n; f(x) < \alpha\}$ برای هر عدد حقیقی α ، یک مجموعه اندازه پذیر باشد را تابع اندازه پذیر نامیم.

لم ۱.۶.۱: [۲۴]

$$اگر ۱ \leq p < \infty و a, b \geq ۰، آنگاه (a^p + b^p)^{۱/p} \leq (a+b)^{۱/p}.$$

تعریف ۱.۷.۱ (فضای $L^p(\Omega)$):

فرض کنید Ω یک دامنه کراندار در R^n و $۱ \leq p < \infty$ ، همچنین u یک تابع اندازه پذیر و تعریف شده روی Ω باشد. تعریف می کنیم:

$$\|u\|_p = \left(\int_{\Omega} |u(x)|^p dx \right)^{1/p}$$

در این صورت $L^p(\Omega)$ را متشکل از همه u هایی می گیریم که برای آنها داشته باشیم:

$$\|u\|_p < \infty.$$

$\|u\|_p$ را نرم L^p تابع u می نامیم. در $L^p(\Omega)$ توابعی را یکی می گیریم که به طور تقریباً همه جا، با هم برابر باشند. یعنی اندازه مجموعه نقاطی که با هم برابر نیستند، برابر صفر

باشد. گوییم $u = 0$ در $L^p(\Omega)$ ، هرگاه $u(x) = 0$ به طور تقریباً همه جا در Ω . به وضوح اگر $u \in L^p(\Omega)$ و $c \in \mathbb{R}$ آنگاه $cu \in L^p(\Omega)$. به علاوه اگر $u, v \in L^p(\Omega)$ آنگاه با توجه به لم (۱.۱.۶) داریم:

$$|u(x) + v(x)|^p \leq (|u(x)| + |v(x)|)^p \leq 2^{p-1}(|u(x)|^p + |v(x)|^p),$$

یعنی $u + v \in L^p(\Omega)$. لذا $L^p(\Omega)$ یک فضای برداری است.

تعریف ۱.۸.۱ (انتگرال پذیری موضعی تابع f روی دامنه Ω):

$L^1(\Omega)$ را گردایه تمام توابع اندازه پذیر تعریف شده مانند f روی قلمرو Ω در نظر

می گیریم که:

$$\int_{\Omega} |f| dx < \infty.$$

اغلب اوقات با توابعی که به طور موضعی انتگرال پذیر هستند مواجه می شویم یعنی توابعی که روی هر زیر مجموعه فشرده از Ω ، انتگرال پذیر هستند و لزومی ندارد که روی خود Ω انتگرال پذیر باشند، مجموعه همه چنین توابعی را با $L^1_{loc}(\Omega)$ نشان می دهیم. چون توابع پیوسته روی مجموعه های فشرده مقدار ماکزیمم و مینیمم خود را اختیار می کنند، بنابراین می توان نتیجه گرفت که

$$\begin{cases} C_c(\Omega) \subset L^1(\Omega) \\ C(\Omega) \subset L^1_{loc}(\Omega). \end{cases}$$

تعریف ۱.۹.۱ (سوپریمم اساسی):

فرض کنید u یک تابع اندازه پذیر روی Ω باشد. گوییم u به طور اساسی کراندار است، هرگاه یک ثابت $\alpha \in \mathbb{R}$ وجود داشته باشد به طوری که رابطه $|u(x)| \leq \alpha$ به طور تقریباً همه جا در Ω برقرار باشد. به بزرگترین کران پایین (اینفیمم) چنین α هایی سوپریمم اساسی می گوییم و آن را با نماد زیر نمایش می دهیم:

$$\operatorname{ess\,sup}_{x \in \Omega} |u(x)| = \inf\{\alpha : \mu(\{x : |u(x)| > \alpha\}) = 0\}$$

تعریف ۱.۱۰.۱ (فضای $L^\infty(\Omega)$):

$L^\infty(\Omega)$ فضای برداری متشکل از همه توابعی است که سوپریمم اساسی آنها کراندار باشد. نرم در این فضا به صورت زیر تعریف می شود

$$\|u\|_\infty = \operatorname{ess\,sup}_{x \in \Omega} |u(x)|.$$

تعریف ۱.۱۱.۱ (فضای $L^p_{loc}(\Omega)$):

برای $1 \leq p \leq \infty$ ، عبارتست از توابع حقیقی مقدار و اندازه پذیر u روی Ω به طوری که برای هر زیرمجموعه فشرده K از Ω داشته باشیم:

$$\int_K |u(x)|^p dx < \infty.$$

قضیه ۱.۱۲.۱ (نامساوی هولدر [۱۵]):

اگر $u \in L^p(\Omega)$ ، $v \in L^q(\Omega)$ ، $1 < p, q < \infty$ و $\frac{1}{p} + \frac{1}{q} = 1$ آنگاه $uv \in L^1(\Omega)$ و نیز

$$\|uv\|_1 \leq \|u\|_p \|v\|_q$$

قضیه ۱.۱۳.۱ (نامساوی مینکوفسکی [۱۵]):

اگر $u, v \in L^p(\Omega)$ باشند آنگاه $u + v \in L^p(\Omega)$ و

$$\|u + v\|_p \leq \|u\|_p + \|v\|_p$$

قضیه ۱.۱۴.۱ (نامساوی یانگ [۱۵]):

اگر $u \in L^p(\Omega)$ ، $v \in L^q(\Omega)$ ، $1 < p, q < \infty$ و $\frac{1}{p} + \frac{1}{q} = 1$ آنگاه:

$$\|u\|_p \|v\|_q \leq \frac{\|u\|_p^p}{p} + \frac{\|v\|_q^q}{q}.$$

تعریف ۱.۱۵.۱ (تابع کاراتئودوری [۱۵]):

فرض کنید $\Omega \subset R^N$ یک دامنه باشد، گوئیم تابع $f: \Omega \times R^N \rightarrow R$ در شرط $(x, u) \rightarrow f(x, u)$ کاراتئودوری صدق می کند، هرگاه

(۱) نگاهت $u \rightarrow f(x, u)$ برای تقریباً همه x های در Ω پیوسته باشد،

(۲) نگاهت $x \rightarrow f(x, u)$ برای هر u اندازه پذیر باشد.

تعریف ۱.۱۶.۱ (مجموعه محدب):

مجموعه $E \subset R^N$ را محدب گویند، هرگاه به ازای هر $x, y \in E$ و هر $0 < t < 1$

$$tx + (1 - t)y \in E.$$

تعریف ۱.۱۷.۱ (تابع محدب):

تابع حقیقی تعریف شده در (a, b) را محدب گویند هرگاه به ازای هر $x, y \in (a, b)$ و

هر $0 < t < 1$ داشته باشیم:

$$f(tx + (1 - t)y) \leq tf(x) + (1 - t)f(y).$$

۲.۱ فضاهاى باناخ و هیلبرت

تعريف ۲.۱.۱ (فضای خطی نرم‌دار، فضای باناخ):

فضای برداری X را یک «فضای خطی نرم‌دار» نامیم، هرگاه نرم روی X که با نگاشت

$$\left\{ \begin{array}{l} \|\cdot\|: X \rightarrow R \\ x \rightarrow \|x\| \end{array} \right.$$
 معرفی می‌شود دارای شرایط زیر باشد:

$$(۱) \quad \|x\| \geq 0 \text{ برای هر } x \in X \text{ و } \|x\| = 0 \text{ اگر و تنها اگر } x = 0,$$

$$(۲) \quad \|\alpha x\| = |\alpha| \|x\| \text{ برای هر } x \in X \text{ و هر } \alpha \in R,$$

$$(۳) \quad \|x + y\| \leq \|x\| + \|y\| \text{ برای هر } x, y \in X.$$

یک فضای خطی X ، تحت متر تعریف شده در زیر یک فضای متریک می‌باشد:

$$d(x, y) = \|x - y\| \quad ; \quad \forall x, y \in X$$

در نتیجه یک دنباله $\{x_n\} \subset X$ همگرا به عنصر $x \in X$ است، هرگاه

$$\|x_n - x\| \rightarrow 0 \quad \text{as } n \rightarrow \infty.$$

همچنین $\{x_n\}$ یک دنباله کوشی است هرگاه $\|x_m - x_n\| \rightarrow 0$ وقتی که $m, n \rightarrow \infty$. فضای باناخ یک فضای خطی نرم‌دار است که با متر تعریف شده به وسیله نرمش تام (کامل) باشد، یعنی هر دنباله کوشی در X با متر تعریف شده به وسیله نرمش به نقطه‌ای از X همگرا باشد.

تعريف ۲.۲.۱ (توابع موضعا لیب شیتز پیوسته):

اگر X یک فضای باناخ حقیقی باشد، $h: X \rightarrow R$ لیب شیتز موضعی نامیده می‌شود

وقتی که برای هر $x \in X$ یک همسایگی V_x از x و یک ثابت $L_x \geq 0$ ای باشد که

$$|h(z) - h(w)| \leq L_x \|z - w\|, \quad \forall z, w \in V_x$$

تعريف ۲.۳.۱ (فضاى ضرب داخلى و هيلبرت):

فضاى بردارى (حقيقى) H را يك فضاى ضرب داخلى ناميم، هرگاه به هر زوج مرتب از بردارهاى x, y در H يك عدد حقيقى مانند $\langle x, y \rangle$ به نام حاصلضرب داخلى x, y چنان مربوط شده باشد كه قواعد زير برقرار باشد:

$$(1) \text{ برآى هر } x, y \in H, \langle x, y \rangle = \langle y, x \rangle,$$

$$(2) \text{ برآى هر } \lambda_1, \lambda_2 \in \mathbb{R} \text{ و } x_1, x_2, y \in H \text{ داشته باشيم:}$$

$$\langle \lambda_1 x_1 + \lambda_2 x_2, y \rangle = \lambda_1 \langle x_1, y \rangle + \lambda_2 \langle x_2, y \rangle$$

$$(3) \text{ برآى هر } x \in H, \langle x, x \rangle \geq 0,$$

$$(4) \text{ اگر و تنها اگر } x = 0, \langle x, x \rangle = 0.$$

بنابر (۳) مى توان $\|x\|$ ، يعنى نرم بردار $x \in H$ را ريشه دوم نامنفى $\langle x, x \rangle$ تعريف كرد، يعنى:

$$\|x\| = \sqrt{\langle x, x \rangle}; \quad \forall x \in H$$

در اين صورت به وضوح شرايط (۱) و (۲) در تعريف (۱.۲.۱) برقرارند. برآى اثبات نامساوى مثلثى، مطابق نامساوى كوشى-شوارتز، به ازآى هر $x, y \in H$ داريم:

$$|\langle x, y \rangle| \leq \|x\| \|y\|.$$

همچنين به كمك نامساوى $|\langle x, y \rangle| \leq \|x\| \|y\|$ بدست خواهيم آورد:

$$\|x + y\|^2 = \langle x + y, x + y \rangle = \|x\|^2 + 2\langle x, y \rangle + \|y\|^2 \leq (\|x\| + \|y\|)^2$$

لذا

$$\|x + y\| \leq \|x\| + \|y\|$$

بنابراین تمام اصول موضوع یک فضای خطی نرم‌دار برقرار می‌باشد، لذا فضای ضرب داخلی H یک فضای خطی نرم‌دار نیز است. هرگاه این فضای ضرب داخلی تام (کامل) باشد آن را یک فضای هیلبرت می‌گویند.

قضیه ۲.۴.۱ (کامل بودن L^p [۱]):

$L^p(\Omega)$ به ازای $1 \leq p \leq \infty$ و هر دامنه Ω در R^N یک فضای باناخ است، به علاوه اگر $p = 2$ آنگاه $L^2(\Omega)$ یک فضای هیلبرت با ضرب داخلی زیر می‌باشد:

$$\langle u, v \rangle = \int_{\Omega} uv \, dx.$$

۳.۱ عملگرهای خطی

تعریف ۳.۱.۱ (نگاشت خطی، تابع خطی):

فرض کنید X و Y فضاهای برداری باشند، نگاشت $f: X \rightarrow Y$ را خطی گوئیم هرگاه

$$f(\alpha x + \beta y) = \alpha f(x) + \beta f(y) \quad \forall x, y \in X, \forall \alpha, \beta \in R$$

نگاشت خطی از X به میدان اسکالر، تابع خطی نامیده می‌شود.

تعریف ۳.۲.۱ (فضای دوگان [۱۸]):

فرض کنید X یک فضای نرم‌دار باشد، در این صورت خانواده همه تابع‌های خطی

و کراندار روی X با نرم

$$\|f\| = \sup_{x \neq 0, x \in X} \frac{|f(x)|}{\|x\|}$$

را دوگان فضای X نامیده و با X^* نمایش می‌دهند، که خود یک فضای باناخ است.

تعریف ۳.۳.۱ (فضای باناخ انعکاسی [۱۸]):

فضای باناخ X را انعکاسی می‌نامیم هرگاه ایزومتری $l_x: x \rightarrow X^{**}$ از $X \rightarrow X^{**}$ تعریف

شده با ضابطه $l_x(y) = y(x)$ پوشا باشد. که در آن y تابع خطی روی X است. منظور

از ایزومتري، يعني يك عملگر خطي دو سوئي كه نرم را حفظ مي كند به عبارت ديگر، يعني به ازاي هر $x \in X$ ، داشته باشيم $\|x\| = \|l_x\|$. (به زبان ساده تر فضاي باناخ X را انعكاسي ناميم هرگاه داشته باشيم $X^* = X$).

تعريف ۳.۴.۱ (فضاي باناخ جداپذير [۲۸]) :

فضاي باناخ X را جداپذير گوييم هرگاه زير مجموعه چگال شمارش پذير داشته باشد.

تعريف ۳.۵.۱ (همگرابي ضعيف) :

فرض كنيد X يك فضاي باناخ باشد، دنباله $\{x_n\}$ از X ، همگرابي ضعيف به عنصر

$x \in X$ است هرگاه

$$h(x_n) \rightarrow h(x); \quad \forall h \in X^*.$$

تعريف ۳.۶.۱ (همگرابي قوي) :

فرض كنيد X يك فضاي نرمدار باشد، در اين صورت دنباله $\{x_n\} \subset X$ را به عنصر

$x \in X$ همگرابي قوي گویند هرگاه

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \|x_n - x\| = 0.$$

قضيه ۳.۷.۱ (خواص اساسي همگرابي ضعيف [۱۸]) :

فرض كنيد X يك فضاي باناخ باشد، در اين صورت داريم :

(۱) اگر $x_n \rightarrow x$ همگرابي ضعيف باشد، آنگاه حد ضعيف x ، يكتاست.

(۲) اگر $x_n \rightarrow x$ همگرابي ضعيف باشد، آنگاه هر زيردنباله از $\{x_n\}$ نيز به x همگرابي ضعيف است.

(۳) اگر $x_n \rightarrow x$ همگرابي ضعيف باشد، آنگاه $\{\|x_n\|\}$ ، کراندار است.

(۴) اگر $x_n \rightarrow x$ همگرابي قوي باشد، آنگاه $x_n \rightarrow x$ همگرابي ضعيف است.

(۵) اگر $x_n \rightarrow x$ همگرابي ضعيف باشد و $\dim X < \infty$ ، آنگاه $x_n \rightarrow x$ همگرابي قوي است.

(۶) اگر $x_n \rightarrow x$ همگرای ضعیف باشد، آنگاه $\|x\| \leq \liminf_{n \rightarrow \infty} \|x_n\|$

تعریف ۳.۸.۱ (پیوستگی):

فرض کنید X و Y فضاهای نرم‌دار روی K باشند. عملگر

$$A : M \subseteq X \rightarrow Y$$

را پیوسته گوئیم اگر برای هر $u \in M$ داشته باشیم

$$\forall \varepsilon > 0 \quad \exists \delta(\varepsilon, u) > 0$$

به طوری که

$$\|v - u\| < \delta(\varepsilon, u); v \in M \implies \|Av - Au\| < \varepsilon.$$

اگر عدد $\delta(\varepsilon, u) > 0$ به نقطه $u \in M$ بستگی نداشته باشد عملگر A را پیوسته یکنواخت نامیم.

عملگر A را پیوسته دنباله ای گوئیم اگر برای دنباله $\{u_n\}$ در M ،

$$\lim_{n \rightarrow \infty} u_n = u; u \in M \implies \lim_{n \rightarrow \infty} Au_n = Au.$$

تعریف ۳.۹.۱ (نیم پیوستگی پایینی [۲۳]):

فرض کنیم f یک تابع حقیقی بر یک فضای توپولوژیک باشد. اگر مجموعه

$\{x : f(x) > a\}$ به ازای هر a حقیقی، باز باشد، گوئیم f نیم پیوسته ی پایینی است.

تعریف ۳.۱۰.۱ (نیمه پیوسته ضعیف پایینی دنباله ای):

تابع F روی فضای باناخ X نیم پیوسته ضعیف پایینی دنباله ای است هرگاه

$$F(u) \leq \liminf_{n \rightarrow \infty} F(u_n)$$

وقتی که $u_n \rightarrow u$ بطور ضعیف در X .

با توجه به قضیه قبل نرم روی یک فضای باناخ، نیم پیوسته ضعیف پایینی دنباله ای می باشد.